

สภาพปัญหา ความต้องการและความพึงพอใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
Problem Conditions, Needs and Satisfaction in Training Experiences Teaching
Profession of Students in the Bachelor of Education Program,
Uttaradit Rajabhat University

บุญมัน ธนาสุวัฒน์^{1,*}, สุภาภรณ์ หนูเมือง² และ จามรี ศรีรัตนบัลล์³

Boonmun Thanasupawut^{1,*}, Supaporn Numuang² and Jamaree Sriratanabun³

^{1,2,3}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

^{1,2,3}Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University

*Corresponding author's email: boonmun99@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

19 มิถุนายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

13 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

28 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ ความพึงพอใจและแนวทางในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 230 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครชีและมอร์แกนแล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.84 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจงความถี่

ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณ และด้านความสัมพันธ์กับบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความต้องการพัฒนาตนเองหลังจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความพึงพอใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและด้านการบริหารจัดการของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) แนวทางในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเรียงตามลำดับความถี่ 3 ลำดับแรก ได้แก่ คณะครุศาสตร์ควรจัดสวัสดิการในการทำประกันสุขภาพหรือประกันอุบัติเหตุระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรจัดการเรียนการสอนหรือจัดอบรมความรู้ทางด้านจิตวิทยาและสุขภาพจิตให้มากกว่านี้และแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรจัดที่พักให้กับนักศึกษา ตามลำดับ

คำสำคัญ: สภาพปัญหา, ความต้องการ, ความพึงพอใจ, แนวทาง

ABSTRACT

The purpose of the research was to study problem conditions , needs, satisfaction, and guidelines for the teaching professional experience of students in the Bachelor of education program, Uttaradit Rajabhat University. The sample groups used were 230 fourth year Bachelor Degree students, in the Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University, Semester 2, academic year 2023 by determining the sample size from Krejcie and Morgan's ready-made tables and then using simple random sampling. The research instrument was the questionnaire. The entire confidence coefficient was 0.84. statistics used in data analysis included percentages, averages, and standard deviations. and frequency distribution.

The results of the study shown that 1) the problem conditions in teaching professional experience training included 3 parts; learning management. Performance of teachers' duties and ethics and relations with personnel, parents and community. The overall average was at the moderate level, 2) development needs after teaching professional experience training, found that the overall average was at the high level, 3) the satisfaction in teaching professional experience training for students in both areas, including teaching professional experience training resources and the management aspect of the teaching professional experience center was at high level, and 4) guidelines in teacher professional experience training were arranged orderly. The top three frequencies were as follows: The Faculty of Education should provide welfare in the form of health insurance or accident insurance during the teaching internship. There should be more teaching or training sessions on psychology and mental health. The professional training sites should provide accommodation for students, in order of priority.

Keywords: Problem Conditions, Needs, Satisfaction, Guidelines

บทนำ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายสำคัญในการสร้างสรรค์และพัฒนาบุคคลพร้อมทั้งความสามารถในการนำความรู้และวิทยาการต่าง ๆ ไปใช้ในการพัฒนาสังคมและมนุษยชาติ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจึงควรเป็นผู้ที่สามารถนำตนเองในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูจะต้องเป็นบุคคลที่อุทิศกำลังกายและกำลังใจอย่างสูงเพื่อให้อาชีพครูเป็นอาชีพที่ควรค่าแก่การยกย่องนับถือและได้รับความไว้วางใจจากบุคคลทั่วไปในสังคม นอกจากนี้ครูในศตวรรษใหม่ต้องสามารถพัฒนานักเรียนของตนให้มีสมรรถภาพและทัศนคติอันเป็นพื้นฐาน เช่น ความคิดสร้างสรรค์

การยอมรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ความสามารถในการเข้าใจ และตัดสินใจ ทักษะ การคิดวิเคราะห์ การกำหนดปัญหาและการแก้ปัญหา เป็นต้น (อับดุลฮาติม อาแด และ อิบบรอเฮง อาลฮูเซน, 2561)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เป็นศูนย์กลางการผลิตและพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาชั้นนำในภูมิภาค สนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพครูด้านทักษะทางภาษาและมาตรฐานการปฏิบัติงาน บริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลโดยกำหนดพันธกิจไว้ 4 พันธกิจ คือพันธกิจที่ 1 วิชาการ ผลิตครู พัฒนาครูและพัฒนาอาจารย์ พันธกิจที่ 2 จรรยาบรรณ จริยธรรม วิชาชีพครู พันธกิจที่ 3 บริหาร จัดการการทำงานเชิงบูรณาการและพันธกิจที่ 4 สร้างเครือข่ายความร่วมมือและการมีส่วนร่วมการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (Teaching Practicum in School) เป็นการ จัดประสบการณ์ตรงให้นักศึกษาได้มีการเรียนรู้และมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติ ซึ่งนับเป็น องค์ประกอบที่สำคัญเปรียบเสมือนหัวใจของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตเป็นการนำเอาความรู้ความสามารถ ทั้งที่เป็นด้านเนื้อหาวิชาการ ด้านเทคนิควิธีการและด้านคุณลักษณะไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงให้ได้ (ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู, 2566) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการผลิตครู จุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูก็เพื่อให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้จากการกระทำโดยการฝึกปฏิบัติ ควบคู่กับ การเรียนรู้ทฤษฎีทั้งในด้านเนื้อหาสาระและเทคนิควิธีอย่างต่อเนื่องจนเกิดความเข้าใจและความ คล่องตัวในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู เกิดความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูรวมทั้งกิจกรรมที่เสริมสร้าง คุณลักษณะของความเป็นครู ได้พัฒนาตนเองและฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่ครูกับหน่วยงานผู้ใช้ครูโดยตรง เพื่อ จะได้ยึดหลักในการปฏิบัติหน้าที่ครูให้ถูกต้องเหมาะสมตลอดไป (จิตารัตน์ สมานพันธ์ และคณะ, 2564)

ในปัจจุบันคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ได้จัดการเรียนการสอนหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตร 4 ปี (พุทธศักราช 2562) โดยเปิดสอนไม่น้อยกว่า 14 สาขาวิชาเช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาเกาหลี สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ การประถมศึกษา การศึกษาปฐมวัย จิตวิทยาการแนะแนวและบรรณารักษศาสตร์ เป็นต้น หลักสูตรได้กำหนดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1–3 ปฏิบัติ การสอนในสถานศึกษาเป็นเวลาชั้นปีละ 90 ชั่วโมงและชั้นปีที่ 4 เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียนโดยเน้น การสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามสาขาวิชาเอกที่สังกัด การวิจัยในชั้นเรียน การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การทำหน้าที่สนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้ภายใต้ การดูแลของครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์และมีคุณลักษณะของความเป็นครูเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป (ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู, 2566) ทั้งนี้มีการกำหนดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะหลัก สมรรถนะย่อยและพฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะวิชาชีพครู 3 ด้านได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณของวิชาชีพ (ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู, 2566)

เนื่องจากการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่ผ่านมายังไม่ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพครู คณะผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนและปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงมีความตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องศึกษาและติดตามผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูว่ามีสภาพปัญหาความต้องการ ความพึงพอใจและแนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ว่าเป็นอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ในรุ่นต่อไป และนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาตลอดจนเพื่อหาแนวทางพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาของนักศึกษามีประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

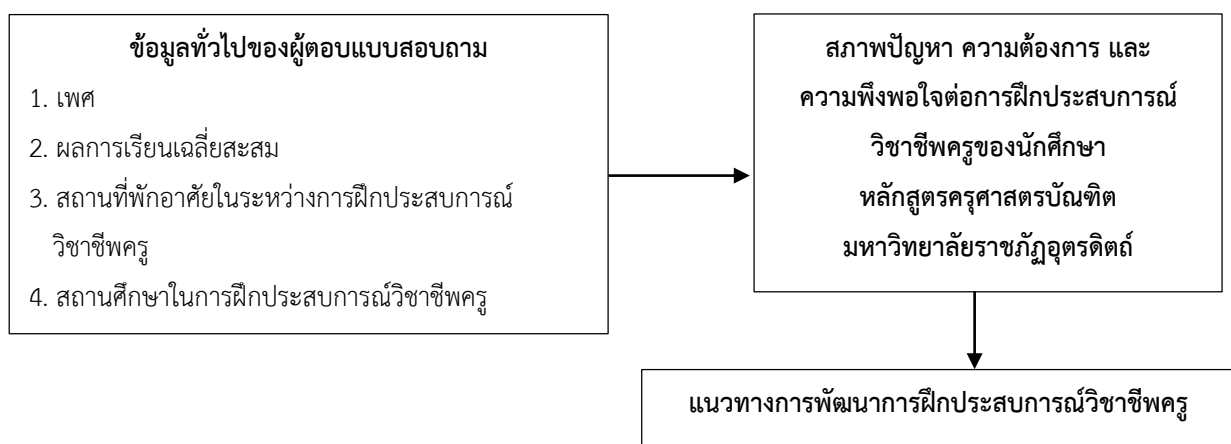
1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองหลังจากสิ้นสุดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เรื่องสภาพปัญหา ความต้องการและความพึงพอใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 526 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นตัวแทนของประชากร โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (1970, อ้างถึงในนันทิชา โชติพิทยานนท์, 2564) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 230 คน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อคำถาม 4 ข้อ ได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม สถานที่พักอาศัยในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและสถานศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นแบบตรวจสอบรายการให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ประกอบด้วยข้อคำถามสภาพปัญหา 3 ด้านได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ 7 ข้อ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณของวิชาชีพ 10 ข้อและด้านความสัมพันธ์กับบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 22 ข้อ โดยใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ความต้องการพัฒนาตนเองหลังจากสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จำนวน 13 ข้อ โดยใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ประกอบด้วยข้อคำถามความพึงพอใจ 2 ด้านได้แก่ ด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 9 ข้อ และด้านการบริหารจัดการของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 19 ข้อ โดยใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 5 แนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.1 ศึกษาข้อมูลจากจากเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามโดยกำหนดประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index: IOC) โดยได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแต่ละข้อคำถามได้ค่า 0.67-1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำคำถามทุกข้อไปใช้ได้

3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.84

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับแบบสอบถามคืนมา 230 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทุกฉบับ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม สถานที่พักอาศัยในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและสถานศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการและความพึงพอใจของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 วิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาครุศาสตร์ โดยการแจกแจงความถี่

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 73.40 ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม 2.51–3.00 ร้อยละ 50.87 สถานที่พักอาศัยในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นพักอาศัยอยู่กับญาติ ร้อยละ 43.91 และสถานศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยละ 37.83

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการจัดการเรียนรู้			
1.1	การจัดทำแผนการเรียนรู้ตามรูปแบบของโรงเรียนตลอดภาคเรียน	2.82	1.30	ปานกลาง
1.2	การจัดทำแผนการเรียนรู้รายชั่วโมง (คาบ)	2.90	1.34	ปานกลาง
1.3	การผลิตสื่อ/นวัตกรรมการเรียนรู้ ประกอบการเรียนการสอน	2.96	1.18	ปานกลาง
1.4	การออกแบบการเรียนรู้ในชั้นเรียน	2.98	1.22	ปานกลาง
1.5	การจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียน	3.03	1.28	ปานกลาง
1.6	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	3.14	1.19	ปานกลาง
1.7	การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.10	1.08	ปานกลาง
	รวม	3.01	1.08	ปานกลาง
2.	ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณวิชาชีพ			
2.1	การปฏิบัติการสอนตรงตามสาขาวิชาเอก/วิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 8 – 10 ชั่วโมง/สัปดาห์ ตลอดภาคเรียน	2.85	1.40	ปานกลาง
2.2	การปฏิบัติหน้าที่ครูประจำชั้น 1 ชั้นเรียน	2.82	1.60	ปานกลาง
2.3	การปฏิบัติงานครูเวรประจำวันอย่างน้อย 1 วัน/สัปดาห์ในวันทำการ	2.73	1.65	ปานกลาง
2.4	การปฏิบัติหน้าที่ครูฝ่ายต่าง ๆ ตามที่โรงเรียนมอบหมาย	2.84	1.48	ปานกลาง
2.5	การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างน้อยร้อยละ 90	2.80	1.61	ปานกลาง
2.6	การประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ	2.74	1.59	ปานกลาง
2.7	การทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย เช่น การบันทึกการประชุมของหน่วย รายงานสรุปโครงการต่าง ๆ	2.90	1.44	ปานกลาง
2.8	การควบคุมดูแลและอบรมนักเรียน	2.97	1.39	ปานกลาง
2.9	การจัดทำโครงการพัฒนานักเรียนหรือพัฒนาโรงเรียน	3.01	1.22	ปานกลาง
2.10	การจัดทำโครงการพัฒนาชุมชน	3.11	1.22	ปานกลาง
	รวม	2.88	1.39	ปานกลาง
3.	ด้านความสัมพันธ์กับบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน			
3.1	การปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรในโรงเรียน เช่น ครูพี่เลี้ยง ครูประจำวิชา ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้	2.75	1.55	ปานกลาง
3.2	การปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนเดียวกัน	2.81	1.53	ปานกลาง
3.3	การร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหา	2.76	1.35	ปานกลาง
3.4	ผู้เรียนได้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์	2.78	1.32	ปานกลาง
3.5	การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพของผู้เรียนการส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	2.74	1.34	ปานกลาง
	รวม	2.77	1.34	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	2.90	1.23	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 1.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดการเรียนรู้มีปัญหาในระดับปานกลางเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.01$, S.D. = 1.08) รองลงมาได้แก่ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณ ($\bar{X} = 2.88$, S.D. = 1.39) และด้านความสัมพันธ์กับบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = 1.34) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนเองหลังจากสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนเองเพิ่มเติมหลังสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ความรู้และทักษะในสาขาวิชาเอกที่ศึกษา	3.83	0.82	มาก
2.	การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	3.83	0.86	มาก
3.	การผลิตและใช้สื่อหรือนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้	3.81	0.94	มาก
4.	การทำวิจัย/โครงการเพื่อพัฒนานักเรียน/โรงเรียนและชุมชน	3.89	0.79	มาก
5.	การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้	3.74	0.86	มาก
6.	การใช้หลักจิตวิทยาเพื่อการจัดการเรียนรู้	3.84	0.93	มาก
7.	เทคนิคและวิธีการบริหารจัดการในชั้นเรียน	3.91	0.93	มาก
8.	การจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	3.94	0.93	มาก
9.	การแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน	3.89	0.87	มาก
10.	การปฏิบัติหน้าที่ครูในสถานศึกษา	3.86	1.04	มาก
11.	การสร้างมนุษยสัมพันธ์และทำงานร่วมกับครูและบุคลากรในสถานศึกษา	3.81	1.06	มาก
12.	การสร้างมนุษยสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชน	3.70	1.01	มาก
13.	การพัฒนาบุคลิกภาพสำหรับครู	3.88	1.00	มาก
รวมเฉลี่ย		3.84	0.76	มาก

ตารางที่ 2 พบว่านักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มีความต้องการพัฒนาตนเองหลังจากสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองในระดับมากเป็นอันดับแรก ได้แก่ ข้อ 8 การจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.93) รองลงมาได้แก่ ข้อ 7 เทคนิคและวิธีการบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.93) และข้อ 4 การทำวิจัย/โครงการเพื่อพัฒนานักเรียน/โรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.79) และข้อ 9 การแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู			
1.1	การให้ความสำคัญ ดูแลเอาใจใส่นักศึกษาฝึกประสบการณ์ฯ	4.00	0.82	มาก
1.2	งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับสาขาวิชาที่ฝึกประสบการณ์	4.09	0.79	มาก
1.3	การฝึกประสบการณ์ฯ ช่วยพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถ พร้อมเข้าสู่โลกอาชีพได้อย่างดี	4.20	0.75	มาก
1.4	สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานที่ฝึกประสบการณ์ฯ	3.94	0.78	มาก
1.5	สวัสดิภาพและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน	3.93	0.81	มาก
1.6	การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ	4.12	0.83	มาก
1.7	ความเป็นกันเองและการมีธรรมาภิบาลของผู้ร่วมงาน	4.18	0.81	มาก
1.8	อาจารย์ที่เลี้ยง สามารถให้คำแนะนำ ปรีกษา ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้ การปฏิบัติงานในหน้าที่ครู	4.36	0.80	มาก
1.9	สิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียน โสตทัศนูปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบอินเทอร์เน็ต	3.95	0.88	มาก
	รวม	4.08	0.65	มาก
2.	การบริหารจัดการศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคณะครุศาสตร์			
2.1	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้นักศึกษาผ่านสื่อหลากหลายช่องทาง	3.86	0.75	มาก
2.2	การเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์ฯ	4.01	0.76	มาก
2.3	การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์ฯ อย่างเหมาะสม	3.94	0.81	มาก
2.4	คู่มือ/แนวปฏิบัติ/แบบประเมินการฝึกประสบการณ์ฯ มีรายละเอียดครบถ้วนชัดเจน	3.94	0.79	มาก
2.5	การจัดโครงการอบรมสัมมนา ระหว่างการฝึกประสบการณ์ฯ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	3.95	0.79	มาก
2.6	กระบวนการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์ฯ เป็นไปตาม ขั้นตอนที่กำหนดไว้	4.00	0.73	มาก
2.7	เอกสารที่เกี่ยวข้องในการในการฝึกประสบการณ์ฯ สามารถดาวน์โหลดและเข้าถึงได้ง่าย	4.03	0.79	มาก
2.8	อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถให้คำแนะนำปรีกษาในเรื่องต่าง ๆ เช่น กระบวนการฝึกประสบการณ์ การเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์	4.17	0.81	มาก
2.9	อาจารย์นิเทศสามารถให้คำแนะนำปรีกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และการจัดทำรายงาน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้	4.24	0.81	มาก
2.10	ระยะเวลาการฝึกประสบการณ์ฯ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรที่ศึกษา	4.06	0.83	มาก
	รวม	4.02	0.63	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.05	0.60	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่านักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.60) โดยมีความพึงพอใจด้านแหล่งฝึกวารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.65) และด้านการบริหารจัดการของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคณะครุศาสตร์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากเป็นอันดับแรกได้แก่ ข้อ 1.8 อาจารย์พี่เลี้ยงสามารถให้คำแนะนำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้การปฏิบัติงาน ในหน้าที่ครู ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.80) รองลงมาได้แก่ข้อ 2.9 อาจารย์นิเทศสามารถให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการจัดทำรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.81) และข้อ 1.3 การฝึกประสบการณ์ฯ ช่วยพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถพร้อมเข้าสู่โลกอาชีพได้อย่างดี ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง

แนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู		ความถี่
1. คณะครุศาสตร์ควรจัดสวัสดิการในเรื่องการทำประกันสุขภาพหรือประกันอุบัติเหตุเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาในการเบิกค่ารักษาพยาบาลต่าง ๆ ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู		156
2. คณะครุศาสตร์ควรจัดการเรียนการสอนหรือจัดอบรมความรู้ทางด้านจิตวิทยาและสุขภาพจิตให้มากกว่านี้ เช่น จิตวิทยาเด็ก จิตวิทยาวัยรุ่น จิตวิทยาการแนะแนว จิตวิทยาเด็กพิเศษ สุขภาพจิตในโรงเรียน		150
3. แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรจัดที่พักให้กับนักศึกษา		150
4. แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรจัดห้องพักรับประทานอาหารเพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษา		147
5. แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ให้เพียงพอแก่นักศึกษาในการค้นหาข้อมูลเพื่อใช้ในการเตรียมการสอน		147
6. นักศึกษาควรรู้จักวิธีการบูรณาการการสอน ให้เข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ ได้ทุกกิจกรรม		139
7. นักศึกษาควรมีการสอนที่หลากหลาย เพิ่มเนื้อหาและวิธีการสอนที่น่าสนใจ		137
8. นักศึกษาควรมีเจตคติของความเป็นครูที่ดีและเห็นความสำคัญของการเป็นครูอย่างแท้จริง		133
9. แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรชี้แนะ เพิ่มเติมทางด้านหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนให้กับนักศึกษาก่อนทำการออกฝึกสอนจริง		128
10. นักศึกษาควรรู้จักประยุกต์การใช้สื่ออุปกรณ์การสอนเมื่ออุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ		123
11. นักศึกษาควรมีการวางแผนและทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของความเป็นครูให้ชัดเจนก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู		113
12. คณะครุศาสตร์ควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการนำหลักสูตรใหม่มาปรับใช้ในรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู		109
13. ครูพี่เลี้ยงควรตรวจแผนการสอนของนักศึกษาเป็นประจำทุกสัปดาห์ก่อนนำแผนการสอนนั้นไปใช้ทำการสอนจริง		109

จากตารางที่ 4 พบว่านักศึกษาได้เสนอแนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เรียงลำดับความถี่ 5 อันดับ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ควรจัดสวัสดิการในเรื่องการทำประกันสุขภาพหรือประกันอุบัติเหตุเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาในการเบิกค่ารักษาพยาบาลต่าง ๆ ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

(ความถี่ = 156) องค์กรจัดการเรียนการสอนหรือจัดอบรมความรู้ทางด้านจิตวิทยาและสุขภาพจิตให้มากกว่านี้ เช่น จิตวิทยาเด็ก จิตวิทยาวัยรุ่น จิตวิทยาการแนะแนว จิตวิทยาเด็กพิเศษ สุขภาพจิตในโรงเรียน (ความถี่ = 150) แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรจัดที่พักให้กับนักศึกษา (ความถี่ = 150) ควรจัดเตรียมห้องพักหรือที่ทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษา (ความถี่ = 147) และควรจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตให้เพียงพอแก่นักศึกษาในการค้นหาข้อมูลเพื่อใช้ในการเตรียมการสอนตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องสภาพปัญหา ความต้องการและความพึงพอใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ คณะผู้วิจัยนำผลการศึกษามาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับสภาพปัญหา ได้แก่ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณ และด้านความสัมพันธ์กับบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน การที่สภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี พุทธศักราช 2562) ที่ได้กำหนดรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ว่านักศึกษาต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์และเงื่อนไขข้อบังคับที่คุรุสภากำหนดภายใต้การดูแลให้คำปรึกษาแนะนำจากบุคคลที่รับผิดชอบประกอบด้วยอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์นิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์ผู้สอน เพื่อส่งเสริมให้เรียนรู้งานในหน้าที่ครูตามหลักสูตรที่สอนได้แจ่มแจ้งกว้างขวางจากการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะตามสถานการณ์จริงให้มากที่สุด (ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู, 2566) นอกจากนี้คณะครุศาสตร์โดยความร่วมมือกับหลักสูตรต่าง ๆ ที่รับผิดชอบรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้จัดโครงการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้กับนักศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ ทำให้นักศึกษามีความรู้เบื้องต้นที่จำเป็นในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และในช่วงที่นักศึกษาเข้าสู่กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรฯ ได้มีการนิเทศติดตามผล ตลอดจนได้มีการจัดประชุมสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูนิเทศและครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศจากคณะครุศาสตร์ คณะร่วมผลิตครูของมหาวิทยาลัย และบุคลากรของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอ พร้อมกับมีคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกำกับกับการปฏิบัติงานด้วย จึงส่งผลให้ภาพรวมของสภาพปัญหาของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของศิริดา ทองเชื้อ (2557) พบว่า ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกสอนตามการรับรู้ของนิสิตฝึกสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์พบว่า นิสิตมีปัญหาด้านการดำเนินการสอนและการเตรียมการสอนอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาสิริรัตน์ หอมขมิ้น

(2558) ที่ได้ศึกษาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังพบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านการสอน และด้านเอกสารประกอบการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ วิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของเทอดทูน คำชาย และคณะ (2562) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์เชาวลิตกุล พบว่า สภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้านการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อัมพร วรานนท์วนิช และคณะ (2566) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่าสภาพปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดการแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ความร่วมมือของผู้เรียนกับการจัดการเรียนรู้และการควบคุมชั้นเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ นุชรินทร์ มิ่งโอบ (2567) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด พบว่ามีปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการสอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอนมีปัญหาในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของชมภูณัฐ พุฒินทร และคณะ (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาวิชาชีพระหว่างการปฏิบัติงานจริง ผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ได้แก่ การปรับตัวในการปฏิบัติหน้าที่ครู ความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้สำหรับนักเรียนและการใช้หลักจิตวิทยาเพื่อการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนเองเพิ่มเติมหลังจากสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองในระดับมากทุกรายการโดยเรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดการกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เทคนิคและวิธีการบริหารจัดการชั้นเรียน การทำวิจัย/โครงการเพื่อพัฒนานักเรียน/โรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษามีแนวคิดในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูว่าเป็นการเรียนรู้และฝึกประสบการณ์ เพื่อเตรียมเป็นครูผู้สอนในอนาคตและกิจกรรมในระหว่างปฏิบัติการสอนเป็นเรื่องใหม่ที่นักศึกษาไม่เคยมีประสบการณ์ นักศึกษายังคงต้องการพัฒนาตนเองโดยขอความช่วยเหลือและการปรึกษา แนะนำจากอาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยง ในเรื่องดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาของ กฤษณา สิงขรรัช และคณะ (2553) ที่พบว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี มีระดับความต้องการในการรับการนิเทศมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ในทุกด้าน สอดคล้องกับการศึกษาของ ปรีชา บัววิรัตน์เลิศ และ วลัยพร เตชะสรพัต (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทอร์น จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่านักศึกษามีความต้องการการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การปฏิบัติงานอื่น ๆ ในหน้าที่ครูอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับธิดารัตน์ สมานพันธ์ และคณะ (2564) ที่ได้

กล่าวว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการผลิตครู ช่วยเสริมสร้างให้เป็นผู้มีความรัก ความศรัทธาต่ออาชีพครูและมีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่างพบว่ามีความพึงพอใจในการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้ง 2 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยทั้งในด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและด้านการบริหารจัดการของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ อาจารย์ที่เลี้ยงสามารถให้คำแนะนำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ อาจารย์นิเทศสามารถให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการฝึกประสบการณ์ฯ ช่วยพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถพร้อมเข้าสู่โลกอาชีพได้อย่างดี จากผลการศึกษาที่พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจด้านแหล่งฝึกประสบการณ์อยู่ในระดับมากนั้นอาจเป็นเพราะว่าคณะครุศาสตร์ได้กำหนดแนวปฏิบัติให้นักศึกษาได้เลือกสถานศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เป็นภูมิลำเนาเดิมหรือสถานศึกษาเดิมที่นักศึกษาสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ก่อนจึงทำให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์อยู่ที่ภูมิลำเนาเดิมหรือใกล้ภูมิลำเนาของนักศึกษาและมีที่พักที่เหมาะสม นักศึกษาสามารถเดินทางไปกลับระหว่างที่พักและสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้สะดวก นอกจากนี้อาจเป็นเพราะความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและความอนุเคราะห์ช่วยเหลือของสถานศึกษาที่มีต่อนักศึกษา นอกจากนี้ในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนักศึกษามีความเชื่อมั่นต่ออาจารย์นิเทศที่ให้คำแนะนำและให้การปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจตลอดจนครูพี่เลี้ยงมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ให้คำแนะนำเอาใจใส่ในการสอน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียนได้รับความไว้วางใจ การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ การมอบหมายภาระงานอื่น ๆ ที่เหมาะสมในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูซึ่งสอดคล้องคล้อยกับที่มาสามิ (Masami 2010) ได้กล่าวว่า ครูพี่เลี้ยงมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูและการเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นอย่างยิ่งและสอดคล้องกับ อีชีสันและกอลล์ (Acheson and Gall 1980) ได้กล่าววาทบทนาของอาจารย์นิเทศก์มีส่วนสำคัญในการติดตามการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาโดยเฉพาะการแนะนำเรื่องของการจัดการเรียนรู้ตลอดจนพฤติกรรมอื่น ๆ ร่วมกับครูพี่เลี้ยงและผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีผลให้นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผลการศึกษาครั้งนี้ยังพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจด้านการบริหารจัดการของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ดำเนินการหลาย ๆ ประเด็น เช่น การประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านสื่อหลากหลายช่องทาง มีการเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์ มีคู่มือ/แนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีระบบการดูแลให้การปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์นิเทศ เป็นต้น

4. ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่าแนวทางที่มีความถี่ในอันดับที่ 1, 3, 4 และ 5 เป็นแนวทางด้านสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ คณะครุศาสตร์ควรจัด

สวัสดิการในการทำประกันสุขภาพหรือประกันอุบัติเหตุระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรจัดที่พัก เตรียมห้องพักหรือที่ทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกและควรจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอแก่นักศึกษาในการค้นหาข้อมูลเพื่อใช้ในการเตรียมการสอน แนวทางดังกล่าวเป็นสิ่งที่คณะครุศาสตร์และสถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะต้องนำมาพิจารณาร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับที่วราพร ปิ่นกุล และ นันทิชา หาสนธิ์ (2564) ได้กล่าวว่าสวัสดิการเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคคลและเป็นสิ่งที่บุคคลสมควรได้รับ ถ้าบุคคลได้รับสวัสดิการที่ดีและเหมาะสมก็จะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานอยู่กับหน่วยงานและสามารถพัฒนาหน่วยงานให้ดีขึ้นได้ สำหรับแนวทางที่มีความถี่ลำดับที่ 2 นั้นนักศึกษาได้เสนอให้คณะครุศาสตร์จัดการเรียนการสอนหรือจัดอบรมความรู้ทางด้านจิตวิทยาการแนะแนวและสุขภาพจิตให้มากกว่านี้ เช่น จิตวิทยาเด็ก จิตวิทยาวัยรุ่น การแนะแนว จิตวิทยาเด็กพิเศษ สุขภาพจิตในโรงเรียน เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี พุทธศักราช 2562) ได้กำหนดให้นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตเรียนวิชาจิตวิทยาสำหรับครูซึ่งเป็นวิชาในกลุ่มวิชาชีพครู(บังคับ)เพียงรายวิชาเดียว ไม่มีรายวิชาจิตวิทยาอื่น ๆ ให้เลือกเรียน จึงทำให้นักศึกษามีความต้องการให้คณะจัดการเรียนการสอนหรือจัดอบรมความรู้ทางด้านจิตวิทยาและสุขภาพจิตให้มากขึ้น เพราะวิชาดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองในระดับมากทุกประเด็น เช่น การจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การวิจัย/โครงการ เพื่อพัฒนาผู้เรียน การแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ เป็นต้น ดังนั้นคณะครุศาสตร์และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรนำผลการวิจัยดังกล่าวมาพิจารณาเป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

1.2 การวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษาได้เสนอแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งในส่วนของคุณคณะครุศาสตร์ แหล่งฝึกประสบการณ์และในส่วนของนักศึกษา แต่ละแนวทางจะมีลักษณะแตกต่างกันซึ่งแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องนำไปกำหนดกรอบแนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชาและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบสภาพปัญหา ความต้องการและความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในทัศนะผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาแต่ละสาขาวิชา เพื่อจะได้ทราบว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2.2 ควรมีการศึกษาการพัฒนา รูปแบบในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เอกสารอ้างอิง

กฤษฎา สิงขรรักษ์, ภิเชก จันทรเอี่ยม และ อรสา โกศลนันทกุล. (2553). ความต้องการในการรับภาระนิเทศของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะแก้ว. *วารสารบัณฑิตศึกษา*

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 4(3), 26-34.

ชมภูณัฐ พุฒินันตร, พิชิต ฤทธิ์เจริญ และ ชลลดา เชิดโฉม. (2565). การศึกษาแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาวิชาชีพครูในบริบทการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง.

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 16(1), 76-88.

เทอดทูน คำชาย, เกษภา สาธา และ อรุมา ปราชญ์ปรีชา. (2562). การศึกษาสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล. *ลิกษา วารสารศึกษาศาสตร์*, 6(2), 33-46.

ธิดารัตน์ สมานพันธ์, วตาภรณ์ พูนผลอำนวย, กรองทิพย์ นาควิเชตร, ภควรรณ ลุนสำโรง และ กฤษฎา วัฒนศักดิ์. (2564). การประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมก่อน

การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 13(2), 545-558.

นันทิชา โชติพิทยานนท์. (2564). *เอกสารประกอบการสอนวิชาวิทยานิพนธ์*. วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

นุชรินทร์ มิ่งโอโล. (2567). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 18(1), 1-13.

ปรีชา บัววิรัตน์เลิศ และ วลัยพร เตชะสรพัส. (2554). ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทอร์น จังหวัดเชียงใหม่.

วารสาร FED ACADEMIC REVIEW, 4 (ฉบับพิเศษ), 149-160.

วรพร ปิ่นกุล และ นันทิชา হাসุนทรี. (2564). การศึกษาความพึงพอใจในสวัสดิการและความผูกพันในองค์กรของข้าราชการกรมกิจการพลเรือนทหารบก. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 11(4), 720-731.

ศิรดา ทองเชื้อ. (2557). *ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตฝึกสอนสาขาครุศาสตรศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต].

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู. (2566). *คู่มือปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสำหรับอาจารย์นิเทศก์หลักสูตร
ครุศาสตรบัณฑิต(หลักสูตร 4 ปี)*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สิริรัตน์ หอมชมชื่น. (2558). ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร
คณะครุศาสตร์อุดรสาทรกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา
2557. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อับดุลฮาลิม อาแด และ อิบบรอเฮง อาลฮูเซน. (2561). รายงานการวิจัยศึกษาผลการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- อัมพร วรณนทวันิช, นัฏฤติ ปันกิจวานิชเจริญ, วิภาวี วันละ และ กิตติธเนศ วิวรรณโชติ. (2566).
สภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 14(2), 93-104.
- Acheson, K. and Gall, M. (1980). *Techniques in the Clinical Supervision of Teachers:
Perspective and Inservice Applications*. Longman.
- Cronbach, L.J., (1990). *Essentials of Psychological Testing*. (5th ed.). Harper & Collins
Publishers.
- Masami, I. (2010). *Lesson Study: Problem Solving Approaches in Mathematics Education
as a Japanese Experience*. (ICMER 2010). Procedia Social and Behavioral.